

7445 Sayılı İcra ve iflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hakkında – 3. KISIM

TBMM’de yapılan görüşmeler sonucunda 28.03.2023 tarihinde kabul edilen ve Resmi Gazete’de 05.04.2023 tarihinde yayınlanan Kanun ile bir takım Ceza Hukuku mevzuatlarında değişiklikler yapılmıştır.

Bu önemli değişiklikler hakkındaki değerlendirmemizin 3. kısmını sizlerle paylaşmak isteriz.

Terörle Mücadele Kanunu Hak Sahipliği Kapsamının Genişletilmesi

12.04.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nun ek 1. maddesinin 2. fıkrasının (b) bendinde yer alan “mensup personeli,” ibaresi “mensup personeli ve ceza infaz kurumu müdürü, infaz ve koruma baş memuru ve infaz ve koruma memuru unvanlı ceza infaz kurumu personeli,” şeklinde değiştirilmiştir.

Yönetici Notu: Bu değişiklik ile birlikte Terörle Mücadele Kanunu ek 1. maddesi kapsamında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca hak sahibi olduğu belirlenerek Devlet Personel Başkanlığına bildirilen ve Başkanlıkça kura sonucu atama teklifi yapılanlar arasına infaz kurumu müdürü, infaz ve koruma baş memuru ve infaz ve koruma memuru unvanlı ceza infaz kurumu personeli eklenmiştir.

Koruma Amacıyla Özgürlüğün Kısıtlanmasında Yargılama Usulü Değişikliği

22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu’nun 437. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “dinler ve gecikmeksizin” ibaresi “dinler, tahkikatı tamamlar ve gecikmeksizin en geç iki gün içinde” şeklinde değiştirilmiştir.

Yönetici Notu: Yasayla birlikte koruma amacıyla özgürlüğün kısıtlanması kurumu yönünden Mahkeme Hakimi’nin önüne gelen dosyada tahkikatın tamamlanması sonrasında gecikmeksizin en geç iki gün içinde karar vereceği düzenlenmiştir.

Göçmen Kaçakçılığı Suçunun Cezası Arttırılması Hakkında Değişiklik

26.09.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 79. maddesinin 1. fıkrasında yer alan "üç yıldan" ibaresi "beş yıldan" şeklinde değiştirilmiştir.

Yönetici Notu: Değişiklikle birlikte Türk Ceza Kanunu md.79 kapsamında Göçmen Kaçakçılığı suçunu işleyen kişi hakkında verilecek hapis cezasının alt sınırı 3 yıldan 5 yıla çıkartılmıştır.

Doğrudan doğruya veya dolaylı olarak maddi menfaat elde etmek maksadıyla, yasal olmayan yollardan;

a) Bir yabancıyı ülkeye sokan veya ülkede kalmasına imkan sağlayan,

b) Türk vatandaşı veya yabancıнын yurt dışına çıkmasına imkan sağlayan

kişi, beş yıldan sekiz yıla kadar hapis ve bin günden onbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Suçu Yönünden Değişiklik

5237 sayılı Kanun'un 188. maddesinin 4. fıkrasının (a) bendinde yer alan "sentetik kannabinoid ve türevleri veya bazmorfin olması," ibaresi "bazmorfin, sentetik kannabinoid ve türevleri, sentetik katinon ve türevleri, sentetik opioid ve türevleri veya amfetamin ve türevleri olması," şeklinde değiştirilmiştir.

Yönetici Notu: Bu düzenlemeyle birlikte uyuşturucu imal ve ticaret suçunda cezanın yarı oranında arttırılması kapsamında sayılan madde ve türevlerinin arasına bazmorfin, sentetik kannabinoid ve türevleri, sentetik katinon ve türevleri, sentetik opioid ve türevleri veya amfetamin ve türevleri alınarak bunlar yönünden de cezanın yarı oranında arttırılacağı kabul edilmiştir.

Kullanmak İçin Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Satın Almak, Kabul Etmek veya Bulundurmak ya da Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanmak Suçu Kapsamında Erteleme Kurumunda Değişiklik

5237 sayılı Kanun'un 191. maddesinin 2. fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve 3. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Erteleme kararı kolluk birimlerine de bildirilir."

"(3) Erteleme süresi zarfında şüpheli hakkında asgari bir yıl süreyle denetimli serbestlik tedbiri uygulanır. Bu süre denetimli serbestlik müdürlüğünün teklifi üzerine veya resen Cumhuriyet savcısının kararı ile altışar aylık sürelerle en fazla iki yıl daha uzatılabilir. Hakkında denetimli serbestlik tedbiri verilen kişi, gerek görülmesi hâlinde denetimli serbestlik süresi içinde

tedaviye tabi tutulabilir. Cumhuriyet savcısı, erteleme süresi zarfında uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanıp kullanmadığını tespit etmek için yılda en az iki defa şüphelinin ilgili kuruma sevkine karar verir.”

Yönetici Notu: Yapılan değişikliğe göre Cumhuriyet Savcısı tarafından verilecek erteleme kararları kolluk birimlerine de bildirilecektir. Böylelikle şüpheli hakkında verilen erteleme kararı hakkında kolluk birimi de haberdar olacaktır.

Erteleme süresinin uzatılmasını Denetimli Serbestlik Müdürlüğü de teklif edebilecektir. Buna göre Denetimli Serbestlik Müdürlüğü’nün teklifi üzerine veya re’sen Cumhuriyet Savcısı’nın kararı ile üç aylık halinde uygulanan uzatma süresi altışar aylık sürelerle en fazla 1 yıl yerine 2 yıl daha uzatılabilecektir. Yeni gelen düzenleme ile Cumhuriyet savcısı, erteleme süresi zarfında uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanıp kullanmadığını tespit etmek için yılda en az iki defa şüphelinin ilgili kuruma sevkine karar verebilecektir.

Ceza Muhakemesi Kanunu Kapsamında Gizli Soruşturmacı Maddesinde Değişiklik

04.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 139. maddesinin 4. fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Hâkim, soruşturmacının yedinci fıkranın (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan suç bakımından kamuya açık yerlerde ve işyerlerinde delil toplamak amacıyla ses veya görüntü kaydı yapmasına izin verebilir.”

Yönetici Notu: Düzenleme ile birlikte gizli soruşturmacı olarak görevlendirilen kimse için Hakim tarafından bazı suçlar yönünden kamuya açık yerlerde ve işyerlerinde delil toplamak amacıyla ses veya görüntü kaydı yapmasına izin verebilecektir.

Ceza Muhakemesi Kanunu Kapsamında Sanığın Duruşmada Hazır Bulunması Maddesinde Değişiklik

5271 sayılı Kanun’un 193. maddesinin 2. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Sanık hakkında, toplanan delillere göre mahkûmiyet, ceza verilmesine yer olmadığı ve güvenlik tedbiri dışında bir karar verilmesi gerektiği kanısına varılırsa, sorgusu yapılmamış olsa da dava yokluğunda bitirilebilir.”

Yönetici Notu: Bu değişiklik öncesinde sanık hakkında toplanan delillere göre mahkûmiyet dışında bir karar verilmesi gerektiği kanısına varıldığında, sorgusu yapılmamış olsa da dava,

sanığın yokluğunda bitirilebiliyordu. Yeni düzenlemeyle birlikte sanık hakkında mahkûmiyete ek olarak ceza verilmesine yer olmadığı ve güvenlik tedbiri dışında bir karar verilmesi gerektiği kanısına varılırsa, sorgusu yapılmamış olsa da dava, sanığın yokluğunda bitirilebilecektir.

Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması (CMK md. 231) Değişikliği

5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu’nun “Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması” başlıklı 231’inci maddesinin 12. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
“Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına itiraz edilebilir. İtiraz mercii, karar ve hükmü inceler; usul ve esasa ilişkin hukuka aykırılık tespit ettiği takdirde, gerekçesini göstererek karar ve hükmü kaldırır ve gereğinin yapılması için dosyayı mahkemesine gönderir.”

Yönetici Notu: Değişiklikten önce kanun hükmünün ilgili fıkrası “hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına itiraz edilebilir.” şeklindeydi. Değişiklikle birlikte hüküm detaylandırılmış, itirazın hangi bakımdan inceleneceği ve sonucunda nasıl bir yol izleneceği belirtilmiştir. Bu değişiklik, Kanun’un yayımlandığı 05.04.2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının İtiraz Yetkisi (CMK md. 308/A) Değişikliği

5271 sayılı Kanun’un 308/A maddesinin 1. fıkrasının 1. cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya mevcut ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığı, re’sen veya istem üzerine, kararın kendisine verildiği tarihten itibaren otuz gün içinde kararı veren daireye itiraz edebilir.”

“Sanık aleyhine itiraz edilebilmesi için kararı etkileyecek nitelikte esaslı bir hatanın bulunması zorunlu olup, bu itiraz sanık veya müdafisine daire tarafından tebliğ olunur. Tebligat, ilgililerin dava dosyasından belirlenen son adreslerine yapılmasıyla geçerli olur. İlgililer, tebliğden itibaren yedi gün içinde yazılı olarak cevap verebilir.”

Yönetici Notu: Maddeye eklenen ifadeyle birlikte görüldüğü üzere Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kararlarına karşı sanık aleyhine itiraz edilebilmesi şarta bağlanmış, kararlara karşı sanık aleyhine itiraz edildiği takdirde sanığa itiraza karşı cevap hakkı tanınmıştır.

Bu değişiklik, Kanun’un yayımlandığı 05.04.2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’a eklenen 16/A Maddesi

13.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanuna 16 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Madde 16/A - Çocuğunun hastalığı nedeniyle kadın hükümlünün cezasının infazının ertelenmesi

(1) İnfazına başlanmış olsa bile, toplam on yıl veya daha az süreli hapis cezasına mahkûm olan veya adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilen kadın hükümlünün, engelliliği nedeniyle bakıma muhtaç olan veya ağır bir hastalığa maruz kalan on sekiz yaşını doldurmamış çocuğunun bulunması ve toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayacağının değerlendirilmesi hâlinde, cezasının infazı Cumhuriyet Başsavcılığınca bir yıla kadar ertelenebilir. Erteleme süresi her defasında altı ayı geçmemek üzere en çok dört kez uzatılabilir. Erteleme süresi içinde zamanaşımı işlemez. Çocuğun engellilik nedeniyle bakıma muhtaç olma veya ağır hastalık hâli, 16’ncı maddenin üçüncü fıkrasına göre belirlenir. Erteleme süresi içinde; hükümlünün erteleme amacına veya yükümlülüklerine aykırı davrandığının denetimli serbestlik müdürlüğü veya kolluk birimlerince tespit edilmesi, hükümlü hakkında kasten işlenen bir suçtan dolayı kamu davası açılması veya çocuğun iyileşmesi hâlinde, erteleme kararı kaldırılarak ceza derhâl infaz olunur. Hükümlü, Cumhuriyet savcısı tarafından erteleme süresi içinde;

- a) Belirli bir yerleşim bölgesini terk etmemek,
- b) Belirlenen yerlere, belirtilen süreler içinde düzenli olarak başvurmak,
- c) Ekonomik durumu göz önünde bulundurularak belirlenen güvence miktarını yatırmak, yükümlülüklerinden en az birine tâbi tutulur. Hükümlü hakkında ayrıca Cumhuriyet savcısı tarafından yurt dışına çıkamama yükümlülüğü konulur.”

Yönetici Notu: Eklenen bu maddeyle birlikte engelliliği nedeniyle bakıma muhtaç olan veya ağır bir hastalığa maruz kalan on sekiz yaşını doldurmamış çocuğu bulunan kadın mahkumların çocuklarının bakım ihtiyacını görmesi amacıyla cezalarının ertelenmesi mümkün kılınmıştır. Bu değişiklik, Kanun’un yayımlandığı 05.04.2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

5275 sayılı Kanun’un “Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri” başlıklı 71. maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Türk Ceza Kanunu’nun 191 inci maddesinde yer alan kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmamak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçundan hükümlü olanların tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılması zorunludur. Bu suçtan hükümlü olanlar için tedavi ve rehabilitasyon programlarının uygulanacağı müstakil ceza infaz kurumları açılabilir gibi mevcut ceza infaz kurumlarının bir bölümü de bu amaç için düzenlenebilir. Tedavi ve rehabilitasyon birimleri ile programlarının asgari standartları Sağlık Bakanlığının uygun görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca belirlenir. Tedavi ve rehabilitasyon programlarının başarılı olabilmesi amacıyla hükümlünün izin, ziyaret ve görüşme hakları uzman görüşü doğrultusunda geçici olarak kısıtlanabilir. Başka bir suçtan

hükümlü olup uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlısı olduğu tespit edilen hükümlüler hakkında da bu fıkra hükmü uygulanır.”

Yönetici Notu: Bu değişiklik, Kanun’un yayımlandığı 05.04.2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Kabahatler Kanunu değişikliği

5326 sayılı Kabahatler Kanunu’nun 43/A maddesinin 1. fıkrasında yer alan “bir özel hukuk tüzel kişinin” ibaresi “bir tüzel kişinin” şeklinde değiştirilmiştir.

Yönetici Notu: Kabahatler Kanunu 43/A maddesi bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen bir kişi tarafından; dolandırıcılık, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, rüşvet, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama, zimmet, kaçakçılık, Petrol Piyasası Ek 5. maddesinde tanımlanan suç ve terörizmin finansmanı suçlarını tüzel kişi yararına olarak işlenmesi halinde ayrıca tüzel kişiye idari para cezası verilmesi hakkındadır. Değişiklikle birlikte “özel hukuk tüzel kişisi” kavramı “tüzel kişi” olarak değiştirilmiş, bununla birlikte kamu tüzel kişilikleri de madde kapsamına dahil edilerek idari para cezasının uygulama alanı genişletilmiştir. Bu değişiklik, Kanun’un yayımlandığı 05.04.2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu md. 19/4 Değişikliği

5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu’nun 19. maddesinin 4. fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu Kanunun 3’üncü maddesi ile 23’üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde belirtilen suçlardan elde edilen malvarlığı değerlerini ihbar edenler ile bu suçlardan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunu ihbar edenler hakkında da bu fıkra hükümleri uygulanır.”

Yönetici Notu: KMK md. 19/4 “Bu Kanun’un 3. maddesi kapsamındaki suçları ihbar edenler ile 23. maddesi gereğince ikramiye ödenmesi öngörülen muhbirlerin kimliği izinleri olmadıkça veya ihbarın niteliği haklarında suç oluşturmadıkça hiçbir şekilde açıklanamaz. Bu kişiler hakkında tanıkların korunmasına ilişkin hükümler uygulanır” şeklinde bir düzenleme içermektedir.

Yapılan bu değişiklikle birlikte Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında düzenlenen suçları ihbar edenler hakkındaki koruma ve gizlilik hükümlerinin kapsamı genişletilmiştir.

Bu değişiklik, Kanun’un yayımlandığı 05.04.2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir.